MARKO MARULIĆ, JUDITA (1450. – 1524.)

I. UVODNI ZADATAK

Razmislite o tome kako bi podnaslov Marulićeva epa glasio na suvremenom hrvatskom jeziku.

- Libar Marka Marula Splićanina u kom se uzdarži historija svete udovice Judit u versih, harvacki, složena kako ona ubi vojvodu Oloferna po sridu vojske njegove i oslobodi puk israelski od velike pogibili

II. PRIJEVOD POČETKA EPA NA SUVREMENI HRVATSKI JEZIK

Pročitajte pažljivo početak epa i pokušajte ga prevesti na suvremeni hrvatski jezik. Ispod teksta objašnjavaju se nepoznate riječi.

LIBRO PARVO

Dike ter hvaljen'ja presvetoj Juditi,
smina nje stvoren'ja hoću govoriti;
zato ću moliti, Bože, tvoju svitlost,
ne htij mi kratiti u tom punu milost.

Ti s' on ki da kripost svakomu dilu nje
i nje kipu lipost s počten'jem čistinje;
ti poni sad mene tako jur napravi,
jazik da pomene ča misal pripravi.

Udahni duh pravi u mni ljubav tvoja,
da sobom ne travi veće pamet moja,
bludeći ozoja z družbom starih poet,
boge čtova koja, kimi svit biše spet.

Da ti s' nadasve svet, istini Bože moj,
ti daješ slatko pet, vernim si ti pokoj,
a ne skup trikrat troj divička okola,
pridavši još u broj s kitarom Apola.

Uzdvigni odzdola glas moj k nebu gori
gdi tvoga pristola čtuju svetih zbori,
da der u tvem dvori bude ti uslišan,
dokol izgovori od Judite pisan.

Nepoznate riječi: smina – smiona, hrabra; kip – tijelo, jur – još, već; traviti – zabluditi, opčinjavati (koga); bludeći ozoja – mnogo lutajući; trikrat troj divička kola – devet muza

III. ZADATAK ZA KRAJ

A) Treba li Judita biti dio obvezne školske lektire? Zapišite svoja razmišljanja o postavljenom pitanju.

B) Proučite kako na to pitanje odgovara Marko Grčić, prevoditelj Marulićeve Judite na suvremeni hrvatski jezik i odgovorite na pitanja u tablici.

Judita je potpuno moderna žena. Meni je to nevjerojatno da ljudi o tome ništa ne znaju, da misle kako je posrijedi dosadan stari tekst. Ona je žena koja je postala junakinja u svijetu u kojem su zatajili muškarci. Da bi izvršila junačko djelo prekršila je najvažniju Božju zapovijed: *Ne ubij!* Uz to je upotrijebila spornu strategiju: pojačala je svoju seksualnu, erotsku privlačnost da bi svoju žrtvu namamila i ubila. Ona je bila paradoks. U jednoj redovničkoj kulturi, uoči katoličke protureformacije ona se kao moderna, današnja žena, priprema da spasi svoj narod, da ubije jednog generala koji opsjeda njezin grad. Planira zločin pomoću seksualnosti. Izbor Judite kao teme bio je u ono vrijeme čak i hrabar, a odjek je u suvremenom Marulićevu svijetu fantastičan. Za njegova života tiskala su se čak tri izdanja. Čim se pojavila, sve do 17. stoljeća, mnogo se čitala.
Koji argument pobijaju tvrdnju da je Judita dosadan stari tekst?
Judita kao tekst ne pripada spontanom čitanju, ona pripada školskim zadacima. To je, prema Grčiću, dio obrazovnog programa. Nitko ne očekuje da Marulićeva *Judita*, Zoranićeve *Planine* ili Gundulićev *Osman* budu spontano čitani. Spoznavanje njihova postojanja i njihove važnosti dio je učenja, ne čitanja. Postoje mnogi sadržaji koji ne zanimaju tinejdžere pa ih svejedno moraju naučiti. Tehnička znanja pretpostavljaju neposrednu korisnost, a humanistička znanja pretpostavljaju unutarnju izgrađenost. U školi, uz ostalo, učite tko ste, formirate nacionalni identitet. Tako Talijani znaju tko su **Dante**, ili **Ariosto**. Nijemci znaju da im je silno važan, na primjer, **Goethe**. Nitko ta djela ne čita tek čitanja radi, ona su dio obrazovnog sustava ili poučavanja. Svrha je kulturnog programa u nastavi da učenici steknu pojam o vlastitom identitetu. Hrvatska je mala književnost, malenog naroda, a imala je svoju renesansu i svoj barok što mnogi drugi narodi nisu.

Zašto đaci ne čitaju *Juditu*? Koga briga. Nitko ništa ne čita. Malo tko želi učiti matematiku i fiziku, pa su ti predmeti ipak obvezno gradivo. Kada bi se školskim programom izlazilo ususret nesposobnosti i nezainteresiranosti učenika, to bi bilo ravno kulturnoj katastrofi“, kaže prof. Grčić.

Kako bi trebalo čitati Juditu?

Zašto je važno čitati Juditu?

Komentirajte zaključak. Slažete li se s njim ili ne? Obrazložite.